

Indult BÉTSBŐL Szeredán 14. Már. 1787.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Itt van a mi ide fért.

Minekutánna a' múlt Vasárnap a' F. Ts. és K. Udvari Templomban a' közönséges Isteni tiszteleten a' F. Monárkha *Ferentz* fő Hertzeggel edgyüt megjelentenek volna; Gróf *Pálfi Károly* Ur ö Excellenciája, mint F. Ts. és K. Udvari Minister, az edgyesült Magyar Kantzelláriának fő Kantzelláriusa, és a' *Szent-Ijván* nagy Keresztés Rendének fő Tagja, Hertzeg *Starenberg*től instelláltatván, F. Királya-hoz maga magával született hívségét hitével petsétele-meg. — A' F. Monárkhának Kerzonézusi uttya, melyben már senki sem kételkedik, ezen hónapnak 20-dikára halasztott, a' két előre utolsó rendelést tenni küldetett Kúriroknak meg jöveletekért; de már az ezen utra vivendő nehezebb dolgok és drágaságok észszerakatván, előre küldetnek. Az egész uti pom-

pa csak 3 hat lovú hintokból fog állani, u. m. a mellyek között az elsőben a' Monárkha, fő Hadivezér G. *Kinszkivel* és 2 Kabinét Titokvakkal fog ülni, ezt követvén a' másodikban 4 udvari arany pafszamántal gazdagon megrakott setét zöld köntösű udvari szolgák; kik Pohárnaki hivatalt tésznek, a' harmadik hintóban lesznek edgy lelki és edgy Testi orvos, az ifjabb *Brambilla*, az ő Felfége fő Kertész *Mester* *Májer Ur*, a' fő Kócsi Mester *Lekner Urral*. Ez az egész követő sereg a' föld első Monárkhájának. — Olly vélekedésben vagynak némellyek, hogy még az ő Felfége elmenetele előtt fő Hertzeg *Leopold* két fiával edgyütt Bétsbe vártnék, ki az ő Felfége jelen nem léteben gazdának maradna Bétsben, a' két Hertzeg fiak pedig itt fognának neveltetni. Mindezekről ezután bizonyosabbat írunk. — A' Bétsi Bivó és második Polgármester nem régiben olyan levelet vevének a' Monárkhatól, melyszerént, az ő keskeny határok közzé szorult tudományok és roszsz gazdaságok miatt, tisztfegek' órája utolsót ütött; ezt tudára adá a' Monárkha a' Tanátsnak, hogy ne szorgalmatoskodnának ezek helyett mást tenni; mert magának különös gondja vagon azon üres székeknek érdemes Ferfiakkal való béültetésére. Ezekközzül kivált az edgyik fok adóllágokkal terhelve tulajdon házáat, azt felelé a' Monárkha; hogy lehetne az nekem és a' Közönségnek jó, a' ki magának is roszsz. — Még más két nagy Hivatalú emberek is, kiket a' Bétsiek fekete színnel festenek, kelleetlen nyugodalomra szorúttak, mely azt bizonyítja, hogy *Második Józsefnek* szüntelen nyitvalévő atyai szemeit ritkán kerülhetik a' hibák és tsfalárdtságok. — A' F. Tsátsári Testörzők, edgy F. Rendelésnek erejeszerént, ennekutánna nem az Udvari Kamara, hanem a' fő Hadita-

di tanács, nevezetesen pedig lovas Vezér G. *Karamelli*, mint Brigadérjok' gondviselése alatt lésznek. — Nemrégiben az idevaló fő Püspök és Kárdinális Ur ö Eminentziája titkon a' Lútheránusok' Isteni-tiszteletén megjelenvén, a' Superintendens *Fock* Ur Prédikáziója annyira megtettzett, hogy magához ebédre hivatván, barátságosan mulatott vele. — A' ma nagy Lelkü Kolonai fő Püspök és választó Papi Fejedelem, kinek nagyra tekintett Lelke az ö Romai Császári vérből vett eredeténél nem kisebb, az ezen esztendőben lévő böjtölésbéli engedelemnek megvilágosíttására nézve, a' maga Püspökségében lévő Papjainak egy igen hathatos Püspöki, vagy Pásztori Levelet adotttki; mellyel miis E. Olvasóinknak rövid nap szolgálván, könnyen által lehet látni, mely nagy szorgalmatossággal igyekezzenek a' Német Országi Püspökök a' magok jussokat oltalmazni. — A' Török Udvar körül rendkívülvaló nagy tisztségbeli változások estenek, és *Jassiból* úgy értyük, hogy az eddig Moldvában volt Török Hertzeg *Mauro Kordátó Sándor*, Konstantinápolyba szollittatván edgy szóra (kéttségkívül érzette a' sáfrány illatot) a' múlt hónapnak 5-dikén edgy néhány hiv embereit magához vévén, elillantott, és a' mint vélekednek, Lengyel Országba szándékozik, sokat irhatnánk a' Török Birodalomról; de minthogy többnyire bizonytalanok a' hírek, ezekről is máskor bővebben. — Az Erdélyből vett Levelek bizonyítják, hogy Gróf L. I. Ur, es Gróf B. M. *Atszony*, u. m. néhai Gróf *Földvári Ferentz* Ur özvegy Grófnéja, (kik az emelített Grófnak hirtelen történt halála miatt, méreggel való étetésnek gyanúfágával vádaltatván, már jó darab időtölfogva Sz. Régenben kemény orizet alatt tartatnak (a' múlt napokban, a' N. Tor-

Torda Vármegyei Táblán ártatlanoknak íteltettek, és ezen gyanulág alól felszabadítottak; de a' Fiskális ezen Törvényes ítéletet a' fő Kormányozó szék eleibe mozdítván, míg ittis ártatlanfágok nyilvánvalóvá leszzen, addég még őrizet alatt maradnak. — Itten Erdélyben a' F. Királyi Biztos Urak, a' Sz. K. Városbeli Tisztviselők' jobb karba való állittásában szorgalmatoson munkálódnak. Minden K. Városnak bizonyos Doktora leszzen, kiknek esztendei fizetések 200 forint. Kolosvárra Doktor Szűts, M. Várfahelyre Doktor Kováts Urak tétettek, kik mind ketten a' magok hivatalokban érdemes Férfiak. — Ha mind így, még minekelotte Európából ki tennék a' szurét a' Töröknek, önként megvilágosodik. Edgy Konstantzinápolyi Levélből értjük, hogy a' Török Divány nem régiben tökéletesen elvégzte, hogy minden *Mahumed* szerzetesi, u. m. kika a' nép belső zenebonája' savanyító kovátszának lenni tökéletesen megesmertettek, eltörösteffenek. A' Divány a' maga végezését a' Tsászárnak bémutatván, a' dolog helyben hagyatott. A' *Musti*, vagy Török Pápa, ki a' *Mahumed* Helytartójának tartván magát, eddig minden Tsászároknak nótát fújt a' tántzra, midőn az erről szolló igéket parantsolat képében vévé a' Tsászártól, tsak elbámúla; de az elötte volt *Mustinak* szomorú példája forogván szeme előtt, Pogány Apostoli szent engedelmefféget elhalgata. — A' Romai Pápanak Bétsben lévő Nuntziussa, Hertzeg *Kaunitz*nak a' Státus Kantzelláriussának, edgy Romából jött, és a' Felséges Tsászárnak szolló Levelet nyújtabé nem régiben, melyben arra kérttetik ő Felsége, hogy a' Pápai székek régi ös örökös júslát, az ahoz nyúlt Német Országi Papi Fejedelmek és Püspökök ellen oltalmazná. Minémü felelettett nyert

légyen ezen kívánság, azt még nem tudhattyúk. — A' Leopold városban lévő Sétli Kármeliták' Klaitroma, és Kertye, a' hová 16 házok épittetnek, tsak alig adaték el; midon a' Minoritákis ujalag ezen izenetet vevék, hogy a' Klaitromot üresíték; mert gyermek nevelő házzá fog alkalmaztatni. — Az ide való Mészárosok a' napokban ujra a' Monárkhához menének instálni, hogy nekik tellyes lehetetlen volna a' húst olly oltsón, u. m. 2 garafon adni, hanem méltoztatnak ő Felfége megengedni, hogy ha tsak edgy poltrávalis adhaslák fellyebb. Ezt felelé az ő népe' terhét viselő Monárka: Ha úgy, mint eddig, nem adhattyátok a' húst, mondjatokle mesterfégetekről: én a' ti Legényeiteket megteszem Mészárosoknak, ezek szivesen felvállalják, és húst fognak mérni 2 garafért, és ha fellyebb adják, minden font húfért 50 páltzát kapnak. „Ezzel, mintha az öreg bárdal agyon ütették volna, mindenik Mészárosnak leesvén az ajaka, elmenének, és húst méro Legényeiknek megparantsolák, hogy ha a' kutja a' szájában két garast találva a' Mészárszékbe vinni, edgy font húst adjanaknéki. — A' Protestánsoknak Magyar Országon kegyelmesen megengedte ő Felfége, hogy mindenütt harangot tarthatnak, és a' magok szokások szerént harangozhatnak. — Edgy bizonyos Tudomány Mihelyben lévő Doktor Professor nem régiben a' test bontzolásból tanuló tudományokat tanítván Hálgatoinak, edgy meghólt Szeretsfennek fejét magyarázgatya vala, hogy a' között, és a' Majom feje között mitsoda hasonlatosságok légyenek. E' természet szerént, fülbe menvén a' Papoknak, tanátsot tartának ellene, mint vallással tsufolodó ellen, ki az embert, még pedig szeretsfent, a' három Szent Királyok közül edgyiknek nemzetét a' leg otsmányabb fene állatokhoz

hoz hasonlította; ítéletet tesznek a' Doktorra; de a' mely ítélet a' fő Uralkodonak kezéhez menvén: nem egyebet, nevettséget okozott. — Az örökkévalóságban lévő Pruszszus Király Szobájának edgyik szegelyében edgy Titkos tanátsos Ur edgy iskatulya veres követ találván a' napokban, vízi a' Királyhoz és mutattya. A' Király, nem tudván mitsoda kövek, néki ajándékozza. E' hivat edgy ahoz értő embert, megbetsülteti a' Köveket, 's hát 30 ezer forintot érnek. Megyen vizsgálja a' Királyhoz, 's mondja mely-árágák a' Kövek, azért tselekedjék vele tettzése szerént ő Felfége. Mond a' Király, 30 ezer forint ugyan fokotska: de én ezt már edgyyszer néked ajándékozván vizsgálja venni nem kívánom; hanem minden tselekedeteidben légy illy híféges azt kívánom. — Rég hogy minden közönséges Levelekben azt olvassuk, hogy a' már mindenütt esmeretes Kárdinál Rohán Ur edgy veszett ebtől megmardostatván, kigyógyíthatatlan nyavallyában finlódik: de ezen hír nem igaz és moit veszik észre az irok a' Frantzia *Allegoriát*, melyszerént a' veszett eben *Delamotte* értetik, azon Dáma ki által halálos seb ejtetett vala rajta. — A' Hollandiai Közönséges tárfafág név alatt lévő Tartományok között máigis fen van a' zenebona, és az Örizenen lévő Testörzök zászlójára nem régibenis valaki Akasztófát festett vala, és az azon lévő Oroslány tzimmernek kötelét a' nyakába. Ezeknekis nem fokára ütni fog az óra. — A' napokban megholt Frantzia fő Minister *Versénes* Urnak teste felbontatván, a' hojagjában mint két galamb tojás, olyan két kő találtatott, és már a' Podágrais a' belső részekre hatottnak lenni találtatott. — A' Svétziai Király Romában létének, a' Lutheránusok vallása szerént való Isteni tisztületének és Sakrámentommal való élésnek,

nek, örök emlékezetére Stokhalomban pénz veretett, melynek edgyik felén a' Király képe neve, és titulusa vagyon, a' más felén ezen irás olvastatik *Auspice Rege Sacra Evangelicorum in ipsa Metropoli Romae Ecclesiae more solenni primum procurata die Paschae MDCCCLXXXIV.*

A' hat héti hitbéli proba alá vették eránt e' következő Rendeléseket méltoztatott tenni a' F. Monárkha 1) Hogy a' proba alatt lévők éjjel nappal a' Plébánián ne tartoztassanak, hanem a' lakosok környülállásaikhoz képest minden nap két órák szabattassanak ki a' probára; a' proba ideje alattis, a' kirendelt órákat elvégezvén, elbotsáttassanak, hogy mezai gazdasághoz tartozó munkájokat minden hátramaradás nélkül folytathassák 2) Hogy a' proba alatt lévőknek az az idő, a' mely alatt már edgy darabig oktattattak, a' hat héti probába bészámláltassék. 3) Mind a' probára való bévétel alkalmatosságával, mind a' proba alatt eshető, minden boízfuzúgra való ingerlések, szúrkalódó szavak keményen tiltanak. — Továbbá ázis keményen parantsoltatik ö Felfégétől, hogy az adofizetöktől kétfizes Stolát venni, kétfizes büntetés alatt egy Lelkipásztoris megne próbálja. Budán 13 Fébr. 1787. — A' Protestánsok között bizonyos okokra nézve elválhatnak a' Házoszemélyek; de hát ha az edgyik R. Katolikus, a' másfél pedig Protestáns, ekkor mit tselekeznek? A' Felféges Monárkha ez eránt tett kegyelmes rendelése ez: hogy az ilyenek a' Katholika Ekklesia Törvényeit ezen dologban tökéletesen tellyessítsék.

Edgy üvegen néző, de belső szemeivel meszfelátó öreg Politikus az Olasz országú ujjág Leveleket olvasván tegnap a' Kávészázban, el mosojodik alomban: kerdem, mit nevet? A' halászatnak (igy sz.) edgy

edgy különös nemét olvasám ezen Levélből, melyfzerént még a' Péter hálojából is ki akarják fogni a' Halat. A' Pruzfszus Király a' maga eddig Romában volt Agensét Cofáni Apát Urat *R. fidensi* titulussal, és edgy eddig soha sem volt nagy fizetéssel megtüztelvén, edgy nagy Déákbetükkel irt Pátenst küldé neki, melyben a' Romai Sz. Atyát *Supremus Ecclesiae Romanae Pontifex*-nek nevezi. A' Pruzfszusnak edgy Millionál több R. Katholikus Jobbágyai vagynak; és minthogy még itt a' Katholikusokra nézve semmi újjittások eddig nem estenek, utat készít magának a' Péter hálojában halászni. — Hazudé, vagy tréfálsz? azt olvasom edgy Levélből, hogy edgy bizonyos nagy vezér alatt 50 ezer vérés szemű Pruzfszus Katonáknak már utazó parantsolat adatott, hogy a' Hollandiai határszélekhez közelébb nyomúlván, a' Helytartó Hertzeg Perét a' Márs Törvény székén igazítsák a' mint lehet. — Edgy elméjében megháborodott szegény Károlyi ember meghalván nem régeben, Leányai közül edgyik, az ország notáján, így sirattya vala; Bezzeg megálmodám, hogy kingrott a' fejér Kutya az ablakon s, t. Illy szép álm magyarázók vagynak még néhól néhól a' megrogzott itéletű köznép között. —

Tegnap vala a' F. Monárkha születése napja, mellyet ennekelotte nagy lármás Udvari pompával szoktanak vala megülni; most pedig, hogy a' viszfzaéléseket gyűlölö *Második József* semmitis ezen naptól mások felett magának tulajdonítani ne láttassék, minden legkissebb pompa nélkül egész tsendeségben telékel.